

JOUTSAN KUNTA

**TÄYDENTÄVÄN JA EHKÄISEVÄN
TOIMEENTULOTUEN
MYÖNTÄMISOHJEET 1.1.2021**

Sisällys

PERUSTOIMEENTULOTUEN MYÖNTÄMISEN PERIAATTEET	3
1. YLEISTÄ	3
1.1 Perustoimeentulotuki (TotuL 7 a § 7 b §)	3
1.2 Täydentävä toimeentulotuki (TotuL 7 c §)	4
1.3 Ehkäisevä toimentulotuki (TotuL 13 §).....	5
1.4 Toimeentulotuen hakeminen	5
2. TÄYDENTÄVÄN TOIMEENTULOTUEN MENOT	5
2.1 Huonekalut ja muut kodin tarvikkeet.....	5
2.2 Romanivaatetus.....	6
2.3 Hautauskustannukset	6
2.4 Lapsen tapaamisista aiheutuvat kustannukset	6
2.5 Opiskelu	7
2.6 Lasten tarvikkeet ja harrastusmenot.....	7
2.7 Muita täydentävän toimeentulotuen menoja.....	7
3. EHKÄISEVÄ TOIMEENTULOTUKI	8

PERUSTOIMEENTULOTUEN MYÖNTÄMISEN PERIAATTEET

1. YLEISTÄ

Toimeentulotuen tarkoituksesta säädetään toimeentulotukilain 1 § seuraavasti: Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta välttämätön toimeentulo.

Toimeentulotuki perustuu toimeentulotuesta annettuun lakiin (1412/1997), asetukseen (66/1998) ja lakiin toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta (815/2015) sekä Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön Toimeentulotukioppaiden (2007:11 ja 2013:4) ohjeisiin ja myöhemmin tehtyihin muutoksiin.

Nämä ohjeet eivät rajoita työntekijän oikeutta harkintaan päättäessään henkilön tai perheen oikeudesta toimeentulotukeen.

Toimeentulotuki jakautuu perustoimeentulotukeen (perusmenot) ja täydentävään toimeentulotukeen (erityismenot). Ehkäisevää toimeentulotukea henkilön ja perheen sosiaalisen turvallisuuden ja toimintakyvyn edistämiseksi ja ylläpitämiseksi voidaan myös myöntää.

Mikäli täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen hakija ilmoittaa osoitteeseen Poste Restante, tulee hänen antaa kirjallisesti selvitys siitä, missä ja kenen luona hän tosiasiallisesti oleskelee. Hakijalle lähetetään tarvittaessa lisäselvityspyyntö. Lisäselvitys on toimitettava kahden viikon kuluessa lisäselvityspyynnön lähettämisestä tai tehdään kielteinen päätös.

1.1 Perustoimeentulotuki (TotuL 7 a § 7 b §)

Perusosalla katettaviin menoihin kuuluvat ravintomenot, vaatemenot, vähäiset terveydenhuoltomenot sekä henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta, sanomalehden tilauksesta, puhelimen ja tietoliikenteen käytöstä ja harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuvat menot sekä vastaavat muut henkilön ja perheen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot.

Muina perusmenoina otetaan tarpeellisen suuruisina huomioon: 1) yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) 9 §:ssä tarkoitettut asumismenot, muun kuin yhtiömuotoisen omistusasunnon välttämättömät hoitomenot sekä välttämättömät asuntoon muuttoon liittyvät menot (sisältää mm. vuokra- ja sähkövakuuden sekä muuttokustannukset); 2) taloussähköstä aiheutuvat menot; 3) kotivakuutusmaksu; 4) muut kuin perusosaan sisältyvät terveydenhuoltomenot; 5) lasten päivähoitomenot sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan menot; 6) lapsen tapaamisesta lapsen kanssa eri taloudessa asuvalle vanhemmalle aiheutuvat menot siltä osin, kun ne perustuvat kunnan toimielimen vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen; 7) välttämättömän henkilötodistuksen, oleskeluasikirjan tai matkustusasiakirjan hankintamenot.

Perustoimeentulotuki haetaan Kelasta.

Lisätietoja perustoimeentuluesta saa sivuilta www.kela.fi/toimeentulotuki

Toimeentulotuen perusosien määrät 1.1.2021 lähtien

Tuen saaja	Euroa/kk	Euroa/pv
Yksin asuva	504,06	16,80
Yksinhuoltaja	574,63	19,15
Muu 18 vuotta täyttänyt ja		
Avio- ja avopuolisot kumpikin	428,45	14,28
Vanhempansa tai vanhempiensa luona asuva		
18 vuotta täyttänyt henkilö	367,96	12,27
10–17-vuotias lapsi		
10–17-vuotias 1. lapsi	352,84	11,76
10–17-vuotias 2. lapsi	327,64	10,92
10–17-vuotias 3. lapsi jne.	302,33	10,08
Alle 10-vuotias lapsi		
Alle 10-vuotias 1. lapsi	317,56	10,59
Alle 10-vuotias 2. lapsi	292,35	9,75
Alle 10-vuotias 3. lapsi jne.	267,15	8,91

1.2 Täydentävä toimeentulotuki (TotuL 7 c §)

Kunta vastaa itsenäisesti kaikesta täydentävään toimeentulotukeen liittyvästä harkinnasta ja päätöksenteosta. Jos hakija tai perhe muutoin kuin satunnaisesti oleskelee useammas- sa kuin yhdessä kunnassa, täydentävän toimeentulotuen myöntää sen kunnan toimielin, jonka alueella oleskelusta hakijan tai perheen menot johtuvat.

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruisina erityismenot, joita ovat: 1) muut kuin 7 b §:ssä tarkoitetut asumisesta aiheutuvat menot; sekä 2) henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulon

turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi harkitut menot. Täydentävän toimeentulotuen menoja ovat esimerkiksi lasten tarvikkeet ja harrastusmenot, tietyt huonekalut ja kodinkoneet sekä muut kodin välttämättömät tarvikkeet, välttämättömät hautauskustannukset, opiskelutarvikkeet, ammattiliittojen perimät jäsenmaksut sekä edunvalvonnan palkkio ja tilintarkastusmaksu.

Myönnettävän täydentävän toimeentulotuen määrä perustuu toimeentulotukilaskelmaan. Jos perustoimeentulotukioikeutta ei ole, mutta oikeus toimeentulotukeen muodostuu täydentävän toimeentulotuen menot huomioitaessa, toimeentulotukena maksetaan pääsääntöisesti perustoimeentulotukilaskelman ylijäämän ja täydentävänä toimeentulotukena myönnettävän summan erotus. Tästä periaatteesta voidaan poiketa harkinnanvaraisesti erityisestä perusteesta.

1.3 Ehkäisevä toimentulotuki (TotuL 13 §)

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. Ehkäisevä toimeentulotuki on riippumaton siitä, onko henkilö tai perhe oikeutettu toimeentulotukilain 1 §:n 1 momentin tarkoittamaan toimeentulotukeen eli ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää myös tilanteissa, joissa henkilöllä tai perheellä ei toimeentulotukilaskelman perusteella ole oikeutta varsinaiseen (perus- ja täydentävä toimeentulotuki) toimeentulotukeen. Kunnat myöntävät ehkäisevää toimeentulotukea päättämiensä perusteiden mukaan.

1.4 Toimeentulotuen hakeminen

Perustoimeentulotuki haetaan Kelasta. Myös kiireellinen perustoimeentulotuki haetaan Kelasta. Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea haetaan kunnan sosiaalitoimistosta. Pääsääntönä on, että ennen täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakemista, on perustoimeentulotuki oltava käsiteltyä Kelassa.

2. TÄYDENTÄVÄN TOIMEENTULOTUEN MENOT

2.1 Huonekalut ja muut kodin tarvikkeet

Huonekaluja ja muita kodin tarvikkeita huomioidaan toimeentulotuessa asiakkaan muuttaessa ensimmäiseen omaan asuntoonsa tai asiakkaan saatua asunnon pitkän asunnottomuuden jälkeen. Toimeentulotukea voidaan myöntää välttämättömiin kodinhankintoihin kuten sänkyyn, patjaan, vuodevaatteisiin, pöytään, tuoleihin, valaisimiin sekä astioihin. Ns. alkuavustus on pariskunnalle tai yksinasuvalle korkeintaan 300 € ja se kattaa kodin käyttötavarat (astiat, valaisimet, siivousvälineet, kodintekstiilit). Alkuavustuksen määrä nousee alaikäistä lasta kohden 50 € / lapsi.

Alkuavustuksen lisäksi tai erikseen hankittuina myönnettävät/huomioitavat enimmäismäärät ovat: pöytä ja tuolit 135 € (erikseen hankittuina), sänky 85 €, patja 40 €, jääkaappi 220 € ellei sisälly keittiön varusteisiin, pölynimuri 50 €, pyykinpesukone enintään 300 € mikäli taloyhtiössä ei ole käytettävissä pesukonetta.

2.2 Romanivaatetus

Romaninaisen hameeseen 450 € maksusitoumuksena enintään kahden vuoden välein (edellytyksenä, että hakija asuu Joutsassa tai on todistetusti oleskellut Joutsassa vähintään puoli vuotta). Lisäksi on toimitettava edellinen päätös romanihameeseen liittyvästä tuesta, jos päätös on tehty eri kunnassa.

Romanihameen korjaukseen ei myönnetä erikseen toimeentulotukea.

Nuorelle toimeentulotukea hameeseen voidaan myöntää romaanikulttuurin mukaisesti hänen aikuistuttuaan.

Muu romaninaisen vaatetus kuten röijyt ja puserot kuuluvat perusosalla katettaviin menoihin samoin kuin miehen romanivaatetus.

2.3 Hautauskustannukset

Hautauskulut: halvimman arkun hinta n. 500 €, joka sisältää arkun ja vainajan vaatetuksen. Lisäksi huomioidaan välttämätön srk:n lasku, joka sisältää hautapaikan ja hautauslaskun, välttämättömät ja kohtuulliset kuljetuskulut (esim. kuljetus Joutsan tai Leivonmäen siunauskappeliin). Hautauskulut otetaan huomioon pääsääntöisesti perunkirjoituksen jälkeen. Muita hautaamiseen liittyviä kuluja, kuten hautakivi, muistotilaisuuden kulut, tilavuokrat, hautajaisvaatteet, ym. ei huomioida hautausavustusta myönnettäessä.

Tuhkaushautauksessa hyväksytään edellä mainittujen maksujen lisäksi kuljetus lähimpään krematorioon, tuhkaus krematorion laskun mukaan ja tuhkaurna enintään 70 €.

2.4 Lapsen tapaamisista aiheutuvat kustannukset

Jos lasten tapaamisista on lastenvalvojan vahvistama sopimus tai tuomioistuimen päätös, tuki haetaan Kelasta.

Täydentävässä toimeentulotuessa voidaan tilapäisesti enintään 6 kk myöntää tukea lapsen edun mukaisesti lapsen tapaamiskuluista aiheutuviin menoihin, tilanteissa, missä ei ole erikseen vahvistettua tai oikeuden päätöstä lapsen tapaamisoikeudesta, mutta tosiasiallisesti lapsi tapaa vanhempaansa. Hakemuksessa vaaditaan tapaavalta vanhemmalta lähivanhemman vahvistama selvitys toteutuneista luonapidoista. Tukea myönnetään Kelan voimassa olevan käytännön mukaisesti, eli tällä hetkellä tapaamisvuorokaudelle lapsen iän mukaisesta perusosasta ruokarahan osuus 49 % / vrk.

Matkakorvauksena myönnetään 0,20 €/km alle 12-vuotiaiden lasten kohdalla. Yli 12-vuotiaiden osalta hyväksytään julkisen liikenteen mukaiset matkakulut. Vanhemmat huolehtivat matkakustannukset puoliksi eli toiseen suuntaan.

2.5 Opiskelu

Täydentävän toimeentulotuen menoina voidaan huomioida ylioppilastutkintomaksut sekä niihin liittyvät kansliamaksut. Edellä mainittuja maksuja ei huomioida, mikäli kyse on jo hyväksytysti suoritettun ylioppilaskokeen uusimisesta.

Lukiolaisten ja ensimmäiseen ammattiin opiskelevien kirjoihin ja muihin välttämättömiin opiskelutarvikkeisiin voidaan myöntää tukea enintään 300 €/lukuvuosi.

Näyttötutkintomaksut yhden ammattitutkinnon osalta voidaan tositteita vastaan huomioida täydentävän toimeentulotuen menoina. Asiakkaan tulee esittää oppilaitoksen selvitys pakollisista näytöistä. Pääsääntöisesti tuetaan vain yhden ammattitutkinnon osalta, mutta tapauskohtaista harkintaa voidaan kuitenkin käyttää.

2.6 Lasten tarvikkeet ja harrastusmenot

Lastenvaunuihin voidaan myöntää enintään 135 € lapsen synnyttyä tai aikaisintaan kaksi kuukautta ennen laskettua aikaa ja rattaisiin enintään 85 €. Auton turvaistuimeen voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea yhden kerran enintään 200 € edellyttäen vanhemman käyvän töissä tai opiskelemassa ja vievän lasta päivähoitoon. Toimeentulotuessa ei hyväksytä menona hoitopöytä ja syöttötuolia.

2.7 Muita täydentävän toimeentulotuen menoja

Kotihoitomaksut huomioidaan eräpäivän mukaisena kuukautena menoina, jollei kotihoito ole myöntänyt maksuun huojennusta. Laskuun tulee kuitenkin aina ensin hakea maksuhojennusta tai vapautusta kotihoidosta. Silloin kun kotipalvelu sisältää perustoimeentulotukeen kuuluvia menoja esimerkiksi kotisairaanhoidollisia toimenpiteitä (kotihoito), se huomioidaan muuna terveydenhuoltomenona.

Palveluasumisen ateriamaksut ja kotiin vietävän ateriapalvelun maksut. Pääsääntöisesti ateriamaksuihin ei tukea myönnetä. Kuuluu perusosalla katettaviin menoihin.

Siivouskulut. Henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot sisältyvät perustoimeentulotuen perusosalla katettaviin menoihin. Täydentävänä toimeentulotukena siivouskuluja voidaan myöntää harkintaa käyttäen.

Edunvalvonnan hakemis-, määräys-, palkkio- ja tarkastusmaksut voidaan huomioida menoina eräpäivän mukaisena kuukautena.

Silmälasit. Avustusta haetaan ensisijaisesti Kelalta perustoimeentulotukena. Mikäli Kela ei tukea myönnä, asiakas pyytää kustannusarvion ja hakemus käsitellään ilman linssien erikoiskäsittelyjä. Kehyksiin hyväksytään enintään 70 €. Piilolinssisiin ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea.

Elatusapumenot huomioidaan pääsääntöisesti perustoimeentulotuessa. Elatusavun osalta asiakas ohjataan hakemaan maksuhojennusta ja/tai- vapautusta lastenvalvojalta.

Turvapuhelin voidaan huomioida menona, ellei sitä ole huomioitu perustoimeentulotukilaskelmassa tai jos mahdollinen hoitotuki ei sitä kata.

3. EHKÄISEVÄ TOIMEENTULOTUKI

Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää muun muassa tuen saajan aktivointia tukeviin toimenpiteisiin, asumisen turvaamiseksi, ylivelkaantumisesta tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi sekä muihin tuen saajan omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin.

Ehkäisevä toimeentulotuki on riippumaton siitä, onko henkilö tai perhe oikeutettu perus- tai täydentävään toimeentulotukeen. Ehkäisevää toimeentulotukea myönnetään pääsääntöisesti kertaluontoisesti henkilön tai perheen poikkeuksellisessa elämäntilanteessa.

Ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen edellyttää pääsääntöisesti sosiaalihoitolaisten mukaisen palvelutarpeen arviointia ja arviota siitä, miten ehkäisevä toimeentulotuki vaikuttaa asiakkaan tai perheen tilanteeseen.